

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/167258,Piata-rocznica-smierci-dr-Zbigniewa-Nawrockiego-19592017.html>
23.04.2024, 18:38

Piąta rocznica śmierci dr. Zbigniewa Nawrockiego (1959-2017)

Zbigniew Nawrocki (fot. Piotr Życieński)

Pięć lat temu, 1 lipca 2017 r., zmarł nagle dr Zbigniew Nawrocki – historyk dziejów najnowszych, nauczyciel akademicki, urzędnik, pierwszy dyrektor Oddziału IPN w Rzeszowie (2000–2006) i dyrektor pionu archiwalnego IPN (2006–2010).

Urodził się 28 grudnia 1959 r. w Wadowicach. Studia historyczne ukończył w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie (1981–1987). W ich trakcie aktywnie działał w Niezależnym Zrzeszeniu Studentów; był członkiem uczelnianego Komitetu Strajkowego, później zajmował się także kolportażem wydawnictw drugiego obiegu. W grudniu 1991 r. rozpoczął służbę w rzeszowskiej delegaturze Urzędu Ochrony Państwa, gdzie od maja 1998 r. pełnił obowiązki naczelnika pionu ewidencji i archiwum.

Rozprawę doktorską na temat działalności aparatu bezpieczeństwa w województwie rzeszowskim w latach 1944–1949 obronił w 1998 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. Napisał ją pod kierunkiem prof. Jana Drausa.

We wrześniu 2000 r. objął stanowisko dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w

Rzeszowie. W styczniu 2006 r. został powołany przez ówczesnego prezesa Instytutu – dr hab. Janusza Kurtykę – na stanowisko dyrektora Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN w Warszawie. Przeprowadził reorganizację pionu archiwalnego Instytutu, rozpoczął ważne prace nad jego informatyzacją, zaktywizował archiwum IPN pod względem naukowym i rozwinął międzynarodową współpracę archiwalno-historyczną z partnerami zagranicznymi. W latach 2006–2010 przewodniczył polsko-ukraińskiej grupie roboczej historyków i archiwistów, prowadzących badania naukowe i przygotowujących publikacje źródłowe w ramach ważnej serii wydawniczej „Polska i Ukraina w latach trzydziestych – czterdziestych XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych”.

Po odejściu z IPN w 2010 r. służył w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W latach 2012–2015 pełnił funkcję dyrektora Centralnego Ośrodka Szkolenia ABW im. gen. dyw. Stefana Roweckiego „Grota” w Emowie. Po przejściu na emeryturę kontynuował pracę wykładowcy historii najnowszej w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu. W 2016 r. został członkiem Rady Naukowej Wydawnictwa Sejmowego.

Był autorem i współautorem ponad 60 publikacji naukowych, w tym książek: *Zamiast wolności. UB na Rzeszowszczyźnie 1944–1949* (Rzeszów 1998); *Przeciw Solidarności 1980–1989. Rzeszowska opozycja w tajnych archiwach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych* (Rzeszów 2000); *Rozpracowanie i likwidacja Rzeszowskiego Wydziału WiN w dokumentach UB (1945–1949)* (Warszawa 2001); *Rok pierwszy. Powstanie i działalność aparatu bezpieczeństwa publicznego na Rzeszowszczyźnie (sierpień 1944 – lipiec 1945)* (Rzeszów 2005). Angażował się także w przygotowanie i publikację periodyków naukowych. Był sekretarzem redakcji „Studiów Rzeszowskich” (tomy 1–10), twórcą i pierwszym redaktorem naczelnym „Aparatu Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” (tomy 1–9); sekretarzem, a następnie redaktorem naczelnym „Przeglądu Bezpieczeństwa Wewnętrznego” (tomy 5–13).

Za zasługi w dokumentowaniu i upamiętnianiu prawdy o najnowszej historii Polski w kwietniu 2009 r. został odznaczony przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Polecamy lekturę wybranych tekstów z książki [W służbie dla prawdy. Prace historyczne dedykowane Zbigniewowi Nawrockiemu \(1959–2017\)**](#)**

- [Jerzy Bednarek: *Zamiast wstępu. Zbigniewa Nawrockiego służba dla prawdy*](#)
- [Jan Draus: *Wspomnienie o Zbigniewie Nawrockim*](#)
- [Dariusz Iwaneczko: *Dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie*](#)
- [Krzysztof Krełowski: *Pożegnanie Zbigniewa Nawrockiego*](#)
- [Rafał Leśkiewicz: *Szef archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*](#)
- [Marcin Majewski: *W polsko-ukraińskiej grupie roboczej*](#)
- [Ryszard Oleszkowicz: *Oficer służb specjalnych*](#)

